Lærerkognition og kritisk refleksion som forudsætning for praksisændring

Dansk-tysk
lærerkonference

11.11.2021

Hanne Leth Andersen

RUC

Hvorfor gør jeg som jeg gør? Hvordan udvikler jeg min sprogundervisning?

Metoder

Læringssyn

Indhold

Motivation

Sprogsyn

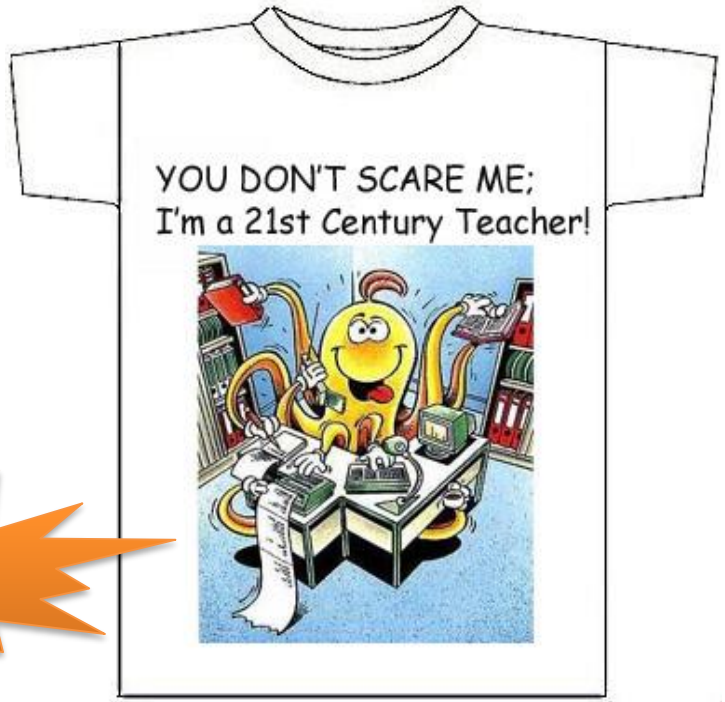

Henriksen, Fernandez, Andersen & Fristrup 2020. *Hvorfor gør jeg det, jeg gør?*

Hvordan afstemmer vi forventninger?
Kritik?
Hvad er progression?
Hvilket sprogsyn til hvilket niveau?
Hvornår skal vi rette fejl? Hvilke fejl?
Anerkendelse

Mål: skabe rum for refleksion individuelt og i dialog med kolleger

Overbevisninger om grammatik-, ordforråds- og færdighedsundervisning, kulturforståelse, teknologi, motivation	• Hierarkisk organisering af rodfæstede mønstre, perifere og påvirkelige tanker
Mentale processer og kognition	• -> didaktiske beslutninger, relation til elever • Ubevidst og følelsesmæssigt

Viden
Antagelser
Følelser
Praksis
Erfaringer
Eksperimenter
Retning
Udfordringer

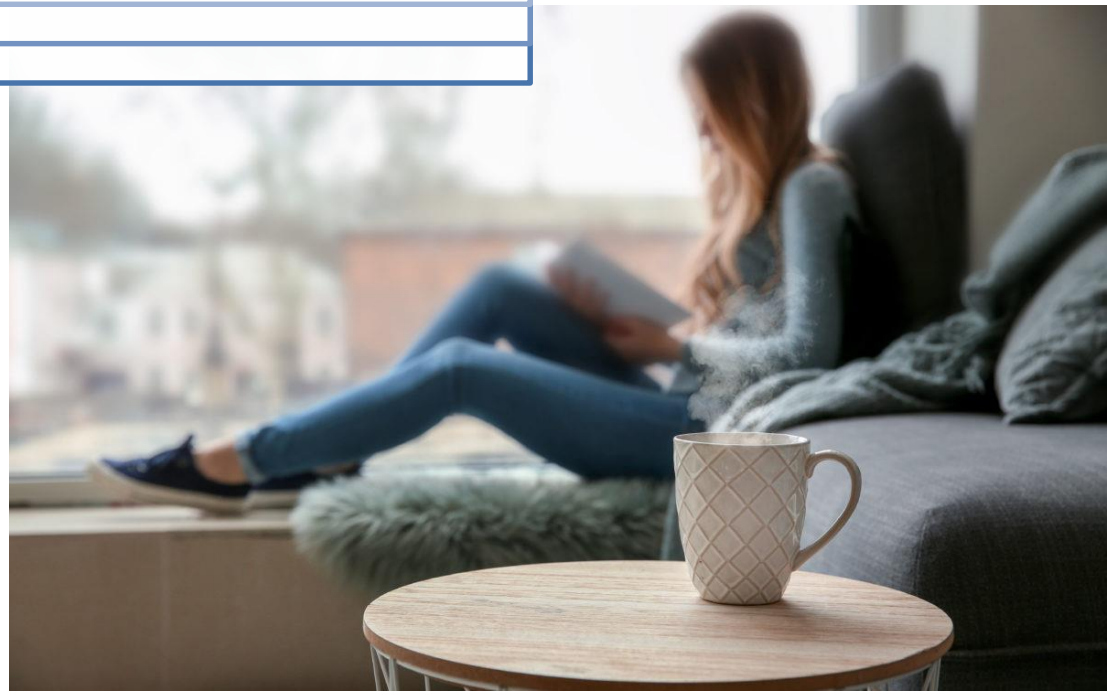

Vidensbase og kompetencer	Hvor bevidst er du om din viden? (1-5)	Hvor stærk føler du dig? (1-5)
Sprogfærdighed på målsproget		
Faglig viden		
Fagdidaktisk viden		
Almendidaktisk viden		
Viden om undervisningskontekst		
Viden om interkulturel kontekst		

Sprogsyn: hvad er et sprog primært for dig?

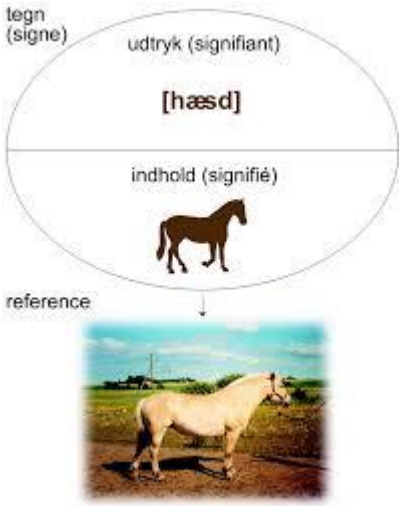

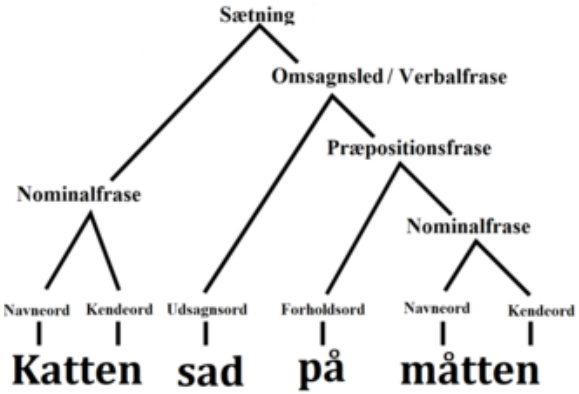

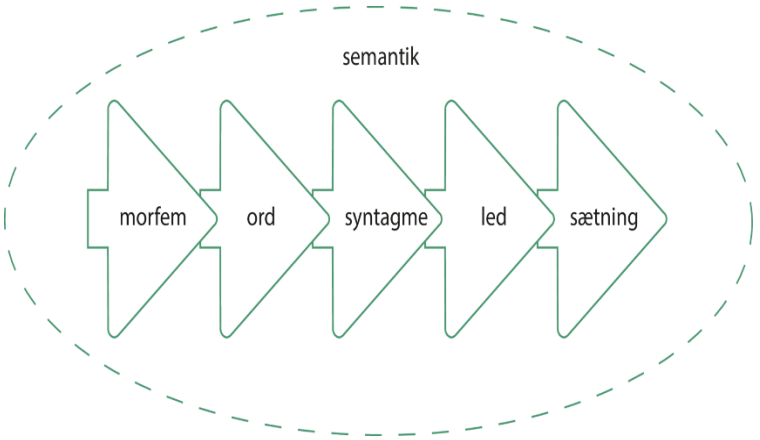

Et system af ***former*** med forskellige ***funktioner***

(ordklasser og led)

Udsagn der kan afkodes i ***kontekst***

(i dialog eller tekst)

Kommunikation om identitet, holdning, information, kultur

Hvad er mest rigtigt for dig i din sprogundervisning? Begrund gerne ☺

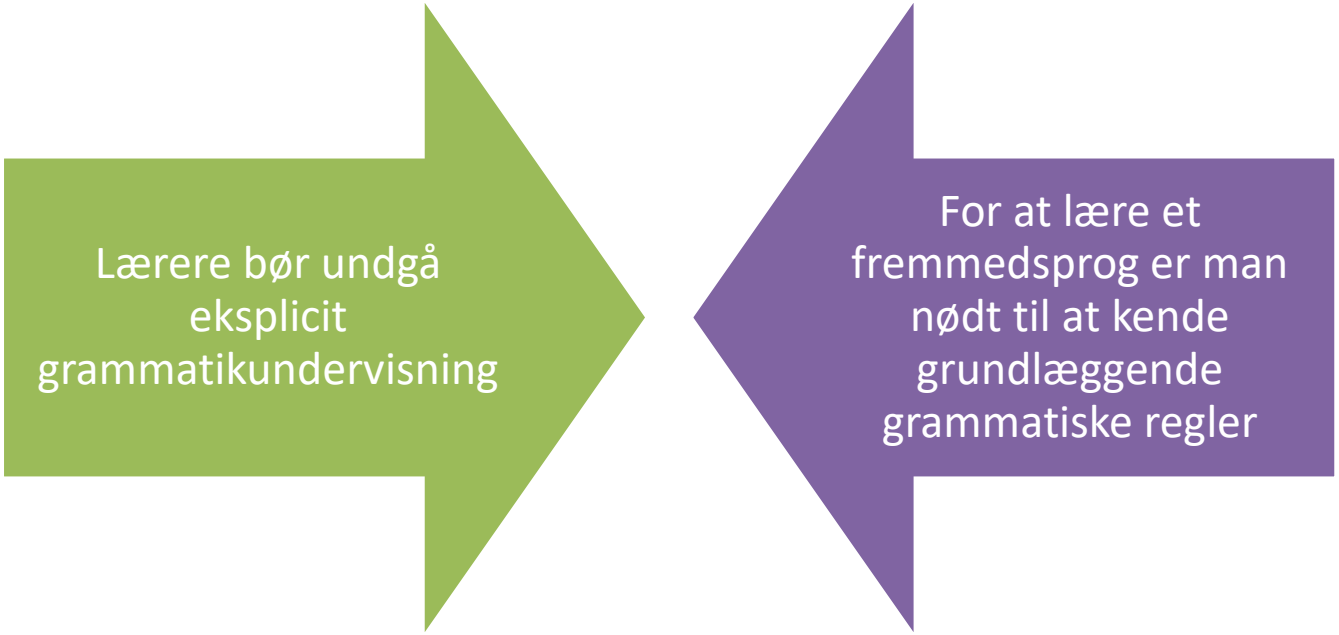

Tysk er svært og kedeligt
Engelsk er nok
Spansk er nemmere
Er der overhovedet brug for at lære sprog?

Tysk	Fransk	Spansk
• Ordforråd tæt på dansk • Udtale let	• Ordforråd latin + engelsk • Udtale svær, især fra skrift	• Ordforråd latin + engelsk • Udtale medium
• 3 køn (+ kasus)	• 2 køn, kasus ved pronominer	• 2 køn, ingen kasus
• Fuld verbalbøjning i person	• Enkel verbalbøjning i person *mundtligt*	• Ingen subjektspronominer • Fuld verbalbøjning i person
• SVO, dog bisætninger SOV • Tempus jf. dansk • Konjunktiv let at afgrænse	• SVO, dog pronominer foran V • 3 tempus mundtligt • Konjunktiv begrænset	• SVO, dog pronominer foran V • Mange tempus mundtligt • Konjunktiv aktiv

Nabosprogsdidaktik

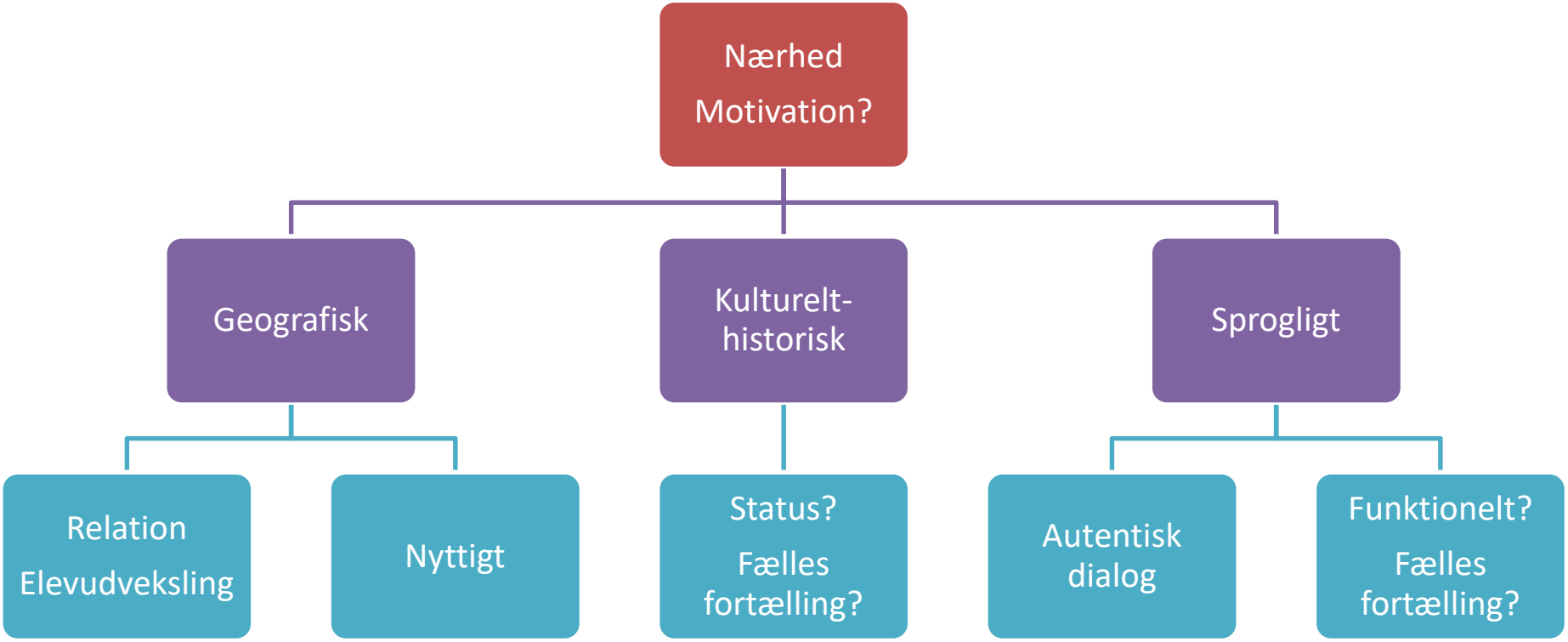

Hansen et al. 2021

	Enig	Uenig	Begrundelse
De fleste fejl, fremmedsprogselever laver, skyldes forskelle i forhold til deres modersmål			
Elevers fejl skal rettes med det samme for at forhindre dannelsen af dårlige vaner			
Når fremmedsprogselever interagerer frit (i grupper/par), gentager de hinandens fejl			
Fremmedsprogslærere skal bruge fremmedsproget mest muligt i klasselokalet			
Flydende sprog er vigtigere end nøjagtighed, når man taler fremmedsprog			

Feedback på mundtlighed

- Eksplicit rettelse
- Eksplicit rettelse med metalingvistisk forklaring
- Anmodning om elevrettelse
- Afklaringsspørgsmål
- Reformulering (*recast*) (læreren gentager, hvad eleven sagde, men retter fejlen)
- Gentagelse (læreren gentager, hvad eleven sagde f.eks. med spørgende tone)
- Nonverbal feedback (f.eks. ved kropssprog)

Kommunikativ undervisning

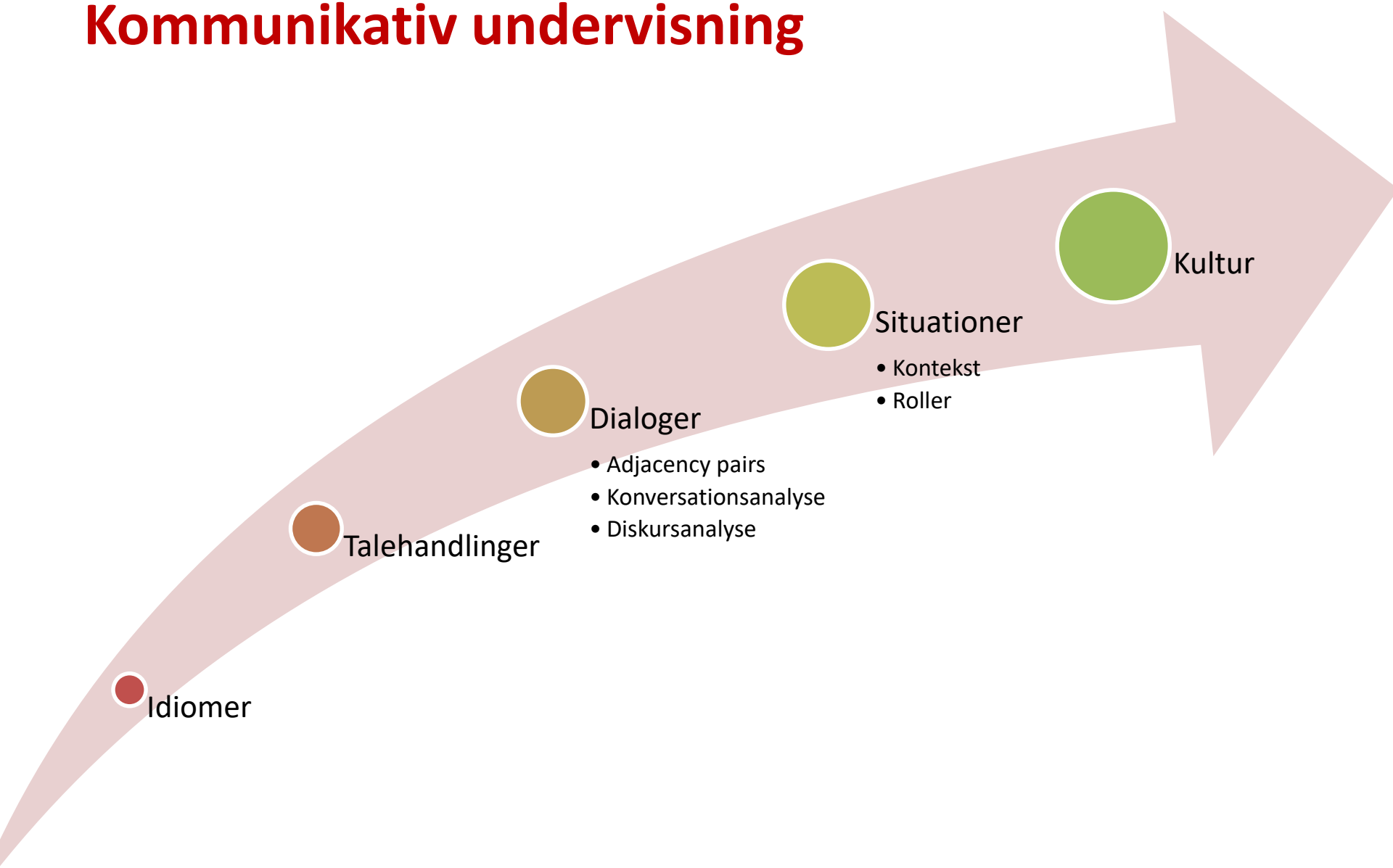

Hvordan forstår man en tekst?

- Fra basisordforråd og gættekompetence til dyb tekstforståelse
- Ordforråd
- Viden om verden
- Implicit og receptivt vs. Eksplicit og produktivt
- Betydningsfokuseret eller sprogfokuseret

- «The most influential teachers […] were usually the ones who loved what they were doing, who showed by their dedication and passion that there was nothing else on earth they would rather be doing» (Csikszentmihalyi 1997, s. 76).

Hvad er vigtigt for lærerens motivation?

Eleverne
Faget
Kollegerne
Ledelse
Fysiske rammer
Læreplaner og politiske rammer
Følelse af faglig og pædagogisk mestring
Personlighed
Andet

Erfaringsbasis

Refleksion over egne oplevelser:

- Din bedste oplevelse som sprogelev?
- Din værste oplevelse som sprogelev?
- Hvilke af dine lærere lærte du mest af – hvorfor?
- Hvilke af dine lærere lærte du mindst af – hvorfor?
- Konkrete eksempler på hvordan disse oplevelser har påvirket din praksis.

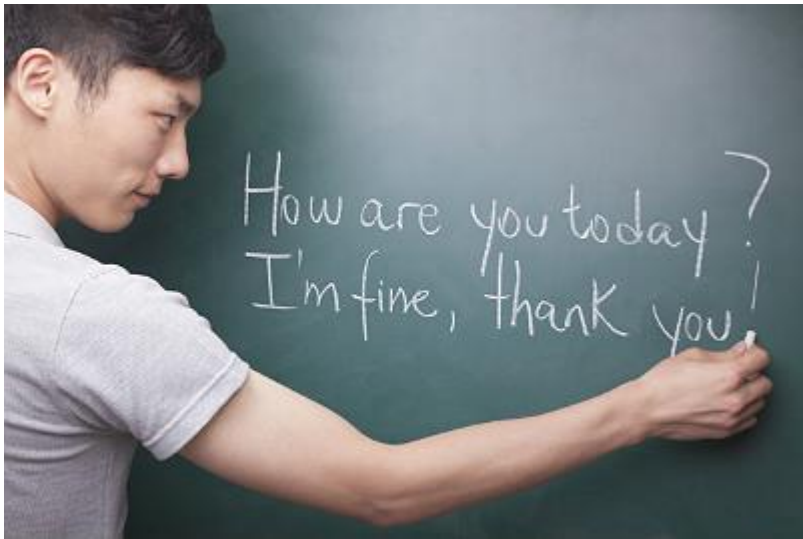

Et par referencer

- Andersen, H.L. & S.S. Fernandez, D. Fristrup, B. Henriksen (udg.) 2014. *Fremmedsprog i gymnasiet. Teori, praksis og udsyn.* Samfundslitteratur.
- Andersen, H.L. 2013. ”Læringsstrategier”, i *Sprogenes verden AP: grundbog til almen sprogforståelse.* Gyldendal.
- Andersen, H.L. & C. Blach 2010. *Tysk og fransk, fra grundskole til gymnasium*, Aarhus Universitetsforlag.
- Andersen, H. L. 2003. ”Fransk tale og skrift: skal man undervise i to sprog på én gang?” i *Ny forskning i grammatik: Fællespublikation 10.* 7-24.
- Hansen, C.F. et al. 2021. *Dansk-tysk nabosprogsdidaktik – et udkast*, UC Syd.
- Henriksen, B., Fernandez, S.S., Andersen, H.L. & Fristrup, D. 2020. *Hvorfor gør jeg det, jeg gør?* Samfundslitteratur.